

IZVJEŠĆE O AKTIVNOSTIMA NA USPOSTAVI, ODRŽAVANJU I RAZVOJU NACIONALNE INFRASTRUKTURE PROSTORNIH PODATAKA ZA 2020. GODINU

Nacionalna infrastruktura prostornih podataka prema Zakonu o Nacionalnoj infrastrukturi prostornih podataka („Narodne novine“ broj 56/13, 52/18, 50/20) je skup tehnologija, mjera, normi, provedbenih pravila, usluga, ljudskih kapaciteta i ostalih čimbenika koji omogućavaju djelotvorno objedinjavanje, upravljanje i održavanje dijeljenja prostornih podataka određenih ovim Zakonom u svrhu zadovoljenja potreba na nacionalnoj, kao i na europskoj razini, a koji je sastavni dio europske infrastrukture prostornih podataka definirane INSPIRE direktivom (SL L 108/1, 25. travnja 2007.) izmijenjene Uredbom (EU) 2019/1010 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o usklađivanju obveza izvješćivanja u području zakonodavstva povezanoga s okolišem te o izmjeni uredaba (EZ) br. 166/2006 i (EU) br. 995/2010 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva 2002/49/EZ, 2004/35/EZ, 2007/2/EZ, 2009/147/EZ i 2010/63/EU Europskog parlamenta i Vijeća, uredaba Vijeća (EZ) br. 338/97 i (EZ) br. 2173/2005 te Direktive Vijeća 86/278/EEZ.

Vijeće NIPP-a sudjeluje u uspostavi NIPP-a u Republici Hrvatskoj u opsegu i s pravima i obvezama utvrđenim Zakonom o NIPP-u. Isto Vladi Republike Hrvatske podnosi godišnje Izvješće o aktivnostima na uspostavi, održavanju i razvoju NIPP-a.

Sažetak

Zakon o izmjenama Zakona o Nacionalnoj infrastrukturi prostornih podataka (Narodne novine broj 50/20) je stupio na snagu 2. svibnja 2020. godine kojim su izmjene Direktive INSPIRE prenesene u hrvatsko zakonodavstvo. U okviru projekta „Jačanje kapaciteta za uspostavu Nacionalne infrastrukture prostornih podataka“ su izrađene standardne dozvole za prostorne podatke i održana radionica za subjekte NIPP-a sa regionalne i lokalne razine. Uključivanjem jedinica lokalne samouprave u NIPP i provedbom aktivnosti iz projekta „Jačanje kapaciteta za uspostavu Nacionalne infrastrukture prostornih podataka“ povećan je broj subjekata NIPP-a s lokalne razine, od početnih 7 subjekata u prethodnih 7 godina do čak 194 lokalnih subjekata, koliko ih je evidentirano u Registar subjekata NIPP-a u 2020. godini. U 2020. godini nastavilo se i s aktivnostima u sklopu projekta „Povećanje dostupnosti prostornih podataka NIPP-a putem e-usluga“ koji ima za cilj povećati dostupnost prostornih podataka tijela javne vlasti, odnosno subjekata NIPP-a, razvojem mrežnih usluga usklađenih s INSPIRE Provedbenim pravilima. Europskoj komisiji je predano godišnje sažeto Izvješće o uspostavi, održavanju i razvoju Nacionalne infrastrukture prostornih podataka (NIPP) u Republici Hrvatskoj zajedno s rezultatima godišnjeg izvješća o praćenju provedbe Direktive INSPIRE. Izrađena je nova Specifikacija metapodataka NIPP-a i uspješno provedena na Geoportal NIPP-a. Nastavljane su aktivnosti na unaprjeđenju tehničkog okvira NIPP-a: Geoportala NIPP-a, preglednika GeoHrvatska i Registara NIPP-a kao i aktivnosti na širenju svijesti o NIPP-u. Pored navedenih rezultata, i dalje je potreban dodatan napor svih subjekata NIPP-a kako bi razvili mrežne usluge nad prostornim podacima iz nadležnosti te ispunili zahtjeve propisane Direktivom INSPIRE, a sve kako bi prostorni podaci bili dostupni na interoperabilan način.

Sadržaj

1. UVOD	4
2. ZAKONODAVNI OKVIR	4
2.1. Zakonski akti.....	4
2.2. Strategije, planovi, izvješća, analize i drugi dokumenti	5
3. INSTITUCIONALNI OKVIR	6
3.1. Vijeće NIPP-a	6
3.2. Odbor NIPP-a.....	7
3.3. Radne skupine NIPP-a	7
3.4. Državna geodetska uprava – Nacionalna kontaktna točka.....	8
4. TEHNIČKI OKVIR	8
4.1. Registri NIPP-a.....	8
4.2. Geoportal NIPP-a.....	9
4.3. Preglednik GeoHrvatska.....	10
5. JAČANJE KAPACITETA I ŠIRENJE SVIJESTI O NIPP-u	11
5.1. Jačanje kapaciteta	11
5.2. Širenje svijesti o NIPP-u.....	12
6. ZAKLJUČAK	12

1. UVOD

Prema definiciji u Zakonu „Nacionalna infrastruktura prostornih podataka (u daljnjem tekstu NIPP) je skup tehnologija, mjera, normi, provedbenih pravila, usluga, ljudskih kapaciteta i ostalih čimbenika koji omogućavaju djelotvorno objedinjavanje, upravljanje i održavanje dijeljenja prostornih podataka određenih ovim Zakonom u svrhu zadovoljenja potreba na nacionalnoj, kao i na europskoj razini, a koji je sastavni dio europske infrastrukture prostornih podataka definirane Direktivom INSPIRE.

NIPP je do 26. travnja 2013. godine bio definiran poglavljem V. Zakona o državnoj izmjeri i katastru nekretnina (Narodne novine broj 16/07, 124/10). Od tog datuma nadalje, uspostava, razvoj i održavanje NIPP-a definirani su Zakonom o Nacionalnoj infrastrukturi prostornih podataka kojeg je Hrvatski sabor donio 26. travnja 2013. godine, a isti je doživio izmjenu i dopunu 2018. i 2020. godine. Njime se napravio prijenos Direktive 2007/2/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 14. ožujka 2007. o uspostavljanju infrastrukture za prostorne informacije u Europskoj zajednici (INSPIRE) (SL L 108/1, 25. travnja 2007.) (u daljnjem tekstu: Direktiva INSPIRE) te definira uspostava, održavanje i razvoj NIPP-a u Republici Hrvatskoj. NIPP obuhvaća uspostavu sustava za prikupljanje metapodataka o prostornim podacima i mrežnim uslugama prostornih podataka, usluga i tehnologija umreženja, dijeljenje prostornih podataka te mehanizme koordinacije i nadzora.

2. ZAKONODAVNI OKVIR

Kao što je spomenuto u uvodnom dijelu temelj zakonodavnog okvira NIPP-a čini Zakon o Nacionalnoj infrastrukturi prostornih podataka (Narodne novine broj 56/2013, 52/2018, 50/2020), (u daljnjem tekstu: Zakon). Iz navedenog Zakona proizlaze i različite aktivnosti koje također spadaju pod zakonodavni okvir; strategije, izvješća i sl.

2.1. Zakonski akti

Hrvatski sabor na svojoj 16. sjednici održanoj 17. travnja 2020. godine donio je Zakon o izmjenama Zakona o Nacionalnoj infrastrukturi prostornih podataka (Narodne novine 50/20), u daljnjem tekstu: Zakon o izmjenama Zakona).

Zakonom o izmjenama Zakona o Nacionalnoj infrastrukturi prostornih podataka postiglo se usklađenje s Direktivom INSPIRE koja je izmijenjena stupanjem na snagu Uredbe (EU) 2019/1010 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o usklađivanju obveza izvješćivanja u području zakonodavstva povezanoga s okolišem te o izmjeni Uredaba (EZ) br. 166/2006 i (EU) br. 995/2010 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva 2002/49/EZ, 2004/35/EZ, 2007/2/EZ, 2009/147/EZ i 2010/63/EU Europskog parlamenta i Vijeća, uredaba Vijeća (EZ) br. 338/97 i (EZ) br. 2173/2005 te Direktive Vijeća 86/278/EEZ. Također, izmijenjen je sastav Vijeća NIPP-a u cilju postizanja učinkovitijeg rada Vijeća, kao i nadležnosti Nacionalne kontaktne točke u pogledu izvješćivanja država članica prema Europskoj komisiji.

Zakon je također usklađen sa Zakonom o državnoj informacijskoj infrastrukturi („Narodne novine“ broj 92/14) u dijelu dijeljenja prostornih podataka između subjekata NIPP-a na način da je dijeljenje prostornih podataka na nacionalnoj razini uređeno protokolom, dok se i dalje

zadržava postojeće zakonsko rješenje da se dijeljenje prostornih podataka između subjekata NIPP-a i tijela Europske komisije uređuju sporazumom.

Zakon o izmjenama Zakona o Nacionalnoj infrastrukturi prostornih podataka (NN 50/20) je stupio na snagu 2. svibnja 2020. godine.

2.2. Strategije, planovi, izvješća, analize i drugi dokumenti

2020. godina obuhvaća provedbeno razdoblje Strategije Nacionalne infrastrukture prostornih podataka 2020. Vlada Republike Hrvatske 2017. godine usvojila je Odluku o donošenju Strategije Nacionalne infrastrukture prostornih podataka 2020. i Strateškog plana Nacionalne infrastrukture prostornih podataka za razdoblje 2017. – 2020. (NN 96/17). Strategijom NIPP-a dane su glavne smjernice uspostave NIPP-a, s posebnim osvrtom na provedbu Direktive INSPIRE, za vremensko razdoblje od 2017. – 2020. Donošenjem Strategije NIPP-a, Državna geodetska uprava, kao Nacionalna kontaktna točka i nositelj mjera te sunositelji pojedinih aktivnosti iz Strateškog plana zaduženi su, u predviđenim rokovima, provesti mjere i aktivnosti iz svoje nadležnosti.

Državna geodetska uprava kao Nacionalna kontaktna točka je u prvom kvartalu 2020. godine izradila prijedlog Izvješća o aktivnostima na uspostavi, održavanju i razvoju Nacionalne infrastrukture prostornih podataka za 2019. godinu, sukladno obvezama Zakona o NIPP-u. Vijeće NIPP-a je usvojilo Izvješće na sjednici u lipnju 2020. godine i potom ga uputilo Vladi Republike Hrvatske na prihvaćanje. Vlada Republike Hrvatske je 16. srpnja 2020. godine, na svojoj 241. sjednici, donijela Zaključak o prihvaćanju Izvješća o aktivnostima na uspostavi, održavanju i razvoju Nacionalne infrastrukture prostornih podataka za 2019. godinu.

Državna geodetska uprava je također početkom 2020. godine predala Europskoj komisiji godišnje sažeto Izvješće o uspostavi, održavanju i razvoju Nacionalne infrastrukture prostornih podataka (NIPP) u Republici Hrvatskoj koje je temeljem izmjene Direktive INSPIRE, stupanjem na snagu Uredbe 2019/1010, obvezna činiti svake godine do 31. ožujka. U Izvješću je opisan napredak NIPP-a i ostvareni rezultati koji se odnose na broj identificiranih skupova prostornih podataka te broj razvijenih mrežnih usluga u 2019. godini. Broj identificiranih skupova podataka je 114, a mrežnih usluga 134. Povećanje interoperabilnosti podataka u nadležnosti subjekata uključenih u NIPP bilježi sporiji napredak te su u ovom smjeru planirane i buduće aktivnosti. Također, opisane su aktivnosti na jačanju kapaciteta NIPP-a ostvarene u okviru provedbe projekta „Jačanje kapaciteta za uspostavu Nacionalne infrastrukture prostornih podataka“. Europska komisija je početkom ožujka 2020. godine za svaku državu članicu objavila sažeto Izvješće o uspostavi, održavanju i razvoju Nacionalne infrastrukture prostornih podataka za 2019. godinu na svojim mrežnim stranicama.

U 2020. godini se nastavilo i s aktivnostima u sklopu provedbe projekta „Jačanje kapaciteta za uspostavu Nacionalne infrastrukture prostornih podataka“ u okviru kojeg je izrađen dokument „Razvoj modela i mjera za dijeljenje skupova i usluga prostornih podataka NIPP-a“. U dokumentu su popisani standardni uvjeti korištenja za podatke s naknadom i bez naknade kao i za otvorene podatke. Izrađene su standardne dozvole, otvorene i posebne, usklađene s Direktivom INSPIRE.

Vijeće NIPP-a je u lipnju 2020. godine usvojilo novu Specifikaciju metapodataka NIPP-a temeljenu na promjenama u novim Tehničkim smjernicama za implementaciju metapodataka

INSPIRE skupova, nizova i mrežnih usluga temeljene na ISO/TS 19139:2007. Te promjene uključuju nadopunu novim elementima metapodataka, organizaciju elemenata metapodataka NIPP-a u INSPIRE/NIPP klase usklađenosti, podjelu elemenata unutar klasa usklađenosti te specifične i eksplicitno navedene zahtjeve za njihovu implementaciju. Novi elementi metapodataka uključuju metapodatke za interoperabilne skupove i nizove skupova, usluge pozivanja, interoperabilne i harmonizirane usluge prostornih podataka.

3. INSTITUCIONALNI OKVIR

Institucionalni okvir NIPP-a predstavljaju Nacionalna kontaktna točka NIPP-a i tijela NIPP-a raspoređena na tri upravljačke razine: Vijeće, Odbor i radne skupine NIPP-a. Uspostavu NIPP-a i koordinaciju aktivnosti subjekata NIPP-a vodi Vijeće NIPP-a. Državna geodetska uprava obavlja poslove Nacionalne kontaktne točke te u okviru aktivnosti definiranih Zakonom obavlja poslove tajništva Vijeća NIPP-a, koordinacije svih tijela NIPP-a i podrške cijelom procesu uspostave NIPP-a.

3.1. Vijeće NIPP-a

Zakonom o izmjenama Zakona o Nacionalnoj infrastrukturi prostornih podataka (NN 50/20) od 2. svibnja 2020. godine uvedene su promjene u sastavu Vijeća NIPP-a radi postizanja njegovog učinkovitijeg rada tako da je predsjednik Vijeća predstavnik Nacionalne kontaktne točke, a u Vijeće svog člana predlaže i Državni hidrometeorološki zavod.

Konstituirajuća sjednica 6. saziva Vijeća NIPP-a održana je 8. lipnja 2020. godine u Državnoj geodetskoj upravi. Jednoglasno je usvojen Poslovnik o radu Vijeća NIPP-a kao i dokumenti „Prijedlog izvješća o aktivnostima na uspostavi, održavanju i razvoju Nacionalne infrastrukture prostornih podataka za 2019. godinu“ i „Plan aktivnosti na uspostavi, održavanju i razvoju Nacionalne infrastrukture prostornih podataka za 2020. godinu“. Na sjednici je usvojena i nova verzija Specifikacije metapodataka NIPP-a koja je potpuno usklađena s INSPIRE provedbenim pravilima za metapodatke i koja je krajem 2020. godine implementirana u katalog metapodataka na geoportalu NIPP-a.

Vlada Republike Hrvatske je na svojoj 24. sjednici, održanoj 26. studenog 2020. godine, donijela Rješenje o razrješenju vršitelja dužnosti predsjednika i članova Vijeća NIPP-a te je istovremeno donijela i Rješenje o imenovanju predsjednika i članova Vijeća NIPP-a.

Predsjednikom Vijeća NIPP-a imenovan je glavni ravnatelj Državne geodetske uprave, dr. sc. Damir Šantek, dipl. ing. geod., a imenovani članovi su:

1. Dr. sc. ALJOŠA DUPLIĆ, predstavnik tijela državne uprave nadležnog za poslove zaštite okoliša i prirode
2. Izv. prof. dr. sc. MILAN REZO, predstavnik tijela državne uprave nadležnog za poslove graditeljstva i prostornoga uređenja
3. BOŽO ZEBA, predstavnik tijela državne uprave nadležnog za poslove e-Hrvatska
4. DRAGANA ZOVKO, predstavnica tijela državne uprave nadležnog za obranu

5. DRAŽEN ANTOLOVIĆ, predstavnik tijela državne uprave nadležnog za promet, prometnu infrastrukturu i elektroničke komunikacije
6. FILIP NEVISTIĆ, predstavnik tijela državne uprave nadležnog za poljoprivredu i šumarstvo
7. IVAN ĐUZEL, predstavnik tijela državne uprave nadležnog za znanost i obrazovanje
8. TOMISLAV PETRINEC, predstavnik tijela državne uprave nadležnog za zaštitu kulturne baštine
9. MLADEN MAROS, predstavnik tijela državne uprave nadležnog za gospodarstvo
10. Mr. sc. LJERKA MARIĆ, predstavnica tijela državne uprave nadležnog za poslove državne izmjere i katastra nekretnina
11. LIDIJA BRKOVIĆ, predstavnica tijela državne uprave nadležnog za poslove službene statistike
12. Dr. sc. BRANKA IVANČAN-PICEK, predstavnica tijela državne uprave nadležnog za poslove meteorološke i hidrološke djelatnosti
13. Dr. sc. NINA PERKO, predstavnica tijela državne uprave nadležnog za sigurnost plovidbe,
14. VINKA KOLIĆ, predstavnica javne ustanove nadležne za obavljanje hidrografske djelatnosti
15. ŽELJKO PERIĆ, predstavnik zajednice gospodarstva, geodezije i geoinformatike
16. TANJA PUŠELJ OSTROŠKI, predstavnica zajednice gospodarstva i informatičke tehnologije
17. ADRIJAN JADRO, predstavnik strukovne udruge ovlaštenih inženjera geodezije.

Konstituirajuća sjednica 7. saziva Vijeća NIPP-a održana je 17. prosinca 2020. godine virtualnim putem, a na njoj je jednoglasno usvojen Poslovnik o radu Vijeća NIPP-a kao i Plan aktivnosti na uspostavi, održavanju i razvoju Nacionalne infrastrukture prostornih podataka za 2021. godinu.

3.2. Odbor NIPP-a

Odbor NIPP-a provedbeno je tijelo NIPP-a čije su zadaće i ovlasti određene člankom 28. Zakona. Odbor NIPP-a sastoji se od tri predstavnika Vijeća NIPP-a, tri predstavnika Nacionalne kontaktne točke kao i voditelja radnih skupina. Predsjednik Odbora je predstavnik Državne geodetske uprave.

Odbor je u 2019. godini donio Planove rada radnih skupina za 2019. i 2020. godinu s aktivnostima koje proizlaze iz strateških ciljeva definiranih Strategijom Nacionalne infrastrukture prostornih podataka 2020.

3.3. Radne skupine NIPP-a

Radne skupine (RS) predstavljaju podršku tijelima, a prije svega Nacionalnoj kontaktnoj točki u rješavanju tematskih pitanja.

Postoje tri radne skupine NIPP-a:

- RS za izgradnju kapaciteta NIPP-a,
- RS za tehničke standarde NIPP-a,
- RS za prostorne podatke NIPP-a.

3.4. Državna geodetska uprava – Nacionalna kontaktna točka

Državna geodetska uprava temeljem Zakona predstavlja Nacionalnu kontaktnu točku NIPP-a u provedbi INSPIRE direktive. Nacionalna kontaktna točka odgovorna je za komunikaciju s tijelima Europske komisije u vezi s provedbom Direktive INSPIRE, za djelotvornu primjenu NIPP-a te obavlja poslove tajništva i koordinacije tijela NIPP-a, kao i poslove tehničke podrške uspostave, održavanja i razvoja NIPP-a. U tom svojstvu Državna geodetska uprava odgovorna je i za uspostavu, održavanje i razvoj „Geoportala NIPP-a“, kao centralnog mjesta za pronalaženje i pregled prostornih podataka javnog sektora Republike Hrvatske te od 2019. godine i preglednika GeoHrvatska.

U 2020. godini Državna geodetska uprava je nastavila provoditi aktivnosti vezane za ESF projekt „Jačanje kapaciteta za uspostavu Nacionalne infrastrukture prostornih podataka“ i uključivati jedinice lokalne samouprave u NIPP. Cilj projekta je ojačati postojeće kapacitete Državne geodetske uprave na razini Nacionalne kontaktne točke i lokalnih promotora te podignuti razinu znanja o NIPP-u na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.

Državna geodetska uprava je također u 2020. godini provela nabavu dva programska rješenja za harmonizaciju prostornih podataka i razvoj mrežnih usluga u okviru projekta „Povećanje dostupnosti prostornih podataka NIPP-a putem e-usluga“ sufinanciranog sredstvima Europskog fonda za regionalni razvoj. Također, u okviru projekta, pokrenute su aktivnosti na razvoju novog modula Geoportala NIPP-a „Primjeri dobre prakse za korištenje prostornih podataka NIPP-a“ koji će svim dionicima NIPP-a pružiti uvid u mogućnosti korištenja interoperabilnih prostornih podataka. Osnovni cilj ovog projekta je povećati dostupnost prostornih podataka tijela javne vlasti, odnosno subjekata NIPP-a, razvojem mrežnih usluga usklađenih s INSPIRE Provedbenim pravilima.

Tijekom 2020. godine djelatnici Nacionalne kontaktne točke su sudjelovali u radu INSPIRE radnih skupina: Radne skupine za održavanje i provedbu (*engl. Maintenance and Implementation Group - MIG*) te tehničke i političke podskupine tzv. MIG-T i MIG-P.

4. TEHNIČKI OKVIR

Tehnički okvir NIPP-a čine Registri NIPP-a, Geoportal NIPP-a te preglednik GeoHrvatska. Rok koji proizlazi iz vremenskog okvira uspostave NIPP-a utemeljenog na vremenskom okviru INSPIRE-a za usklađivanje s provedbenim pravilima o interoperabilnosti skupova prostornih podataka i usluga istekao je 23. studenog 2017. za podatke skupine I, dok je za podatke skupine II i III istekao 21. listopada 2020. godine.

Promjene i aktivnosti koje su se dešavale u istima tijekom 2020. godine detaljnije su opisane u sljedećim poglavljima.

4.1. Registri NIPP-a

Osnovne informacije o instituciji koja je uključena u NIPP kao subjekt NIPP-a evidentiraju se u Registru subjekata NIPP-a, dok se informacije o izvorima prostornih podataka koji su prijavljeni u NIPP evidentiraju u Registru izvora prostornih podataka NIPP-a.

Do kraja 2020. godine u Registru subjekata NIPP-a je bilo prijavljeno 30 subjekata s nacionalne razine i 194 subjekta NIPP-a s lokalne razine nadležnosti. Uključivanjem jedinica lokalne samouprave u NIPP (u drugoj polovici 2020. godine) i provedbom aktivnosti iz projekta „Jačane kapaciteta za uspostavu Nacionalne infrastrukture prostornih podataka“ naglo je povećan broj subjekata NIPP-a s lokalne razine, od početnih 7 subjekata u prethodnih 7 godina do čak 194 lokalnih subjekata, koliko ih se upisalo u Registar subjekata u 2020. godini. Što se tiče novih subjekata na nacionalnoj razini, nije bilo većih promjena, osim promjene naziva i spajanja pojedinih ministarstava sukladno novom ustrojstvu prema Zakonu o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave (NN 85/20).

Navedenim Zakonom je propisano da Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja preuzima poslove Ministarstva državne imovine te nastavlja s radom kao Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine. Stoga su napravljene izmjene u Registru subjekata NIPP-a i upisano je Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine kao novi subjekt NIPP-a. Također, prema istom Zakonu, prestala su postojati Ministarstva zaštite okoliša i energetike i Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta te je formirano Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja koje je upisano u Registar NIPP-a kao novi subjekt NIPP-a. Pri tome su dva ministarstva iz prethodnog ustroja proglašena nevažećim subjektima te su njihove nadležnosti nad podacima su prenijete na novo ministarstvo.

Godina	Broj subjekata u Registru subjekata NIPP-a	Broj izvora u Registru izvora prostornih podataka NIPP-a
2019	37 (30 nacionalna +7 lokalna)	423
2020	223 (30 nacionalna+194 lokalna)	867
<i>Promjena (%)</i>	<i>421%</i>	<i>105%</i>

Tablica 1: Promjene u Registrima subjekata u odnosu na 2019. godinu

U Registru izvora prostornih podataka do kraja 2020. godine je prijavljeno ukupno 867 izvora prostornih podataka. Od toga 594 skupa, 38 nizova i 235 mrežnih usluga prostornih podataka. Broj prijavljenih izvora prostornih podataka u 2020. godini je 437 što predstavlja veliki porast u odnosu na prijavljeni 91 izvor u prethodnoj godini. Međutim, porast je uglavnom vezan za nove lokalne izvore nakon uključivanja jedinica lokalne samouprave budući da je 376 samo njihovih novih izvora prostornih podataka, od čega najviše prostornih planova lokalne razine.

4.2. Geoportal NIPP-a

Geoportal NIPP-a predstavlja čvornu točku za objavu metapodataka i pronalaženje prostornih podataka koji su dio NIPP-a. Sastoji se od Kataloga metapodataka i preglednika prostornih podataka. U Katalogu metapodataka NIPP-a se nalaze detaljni i standardizirani opisi izvora podataka, skupova i mrežnih usluga, usklađeni sa zahtjevima Direktive INSPIRE i INSPIRE Provedbenih pravila za metapodatke kao i novom verzijom Specifikacije metapodataka NIPP-a v.3.0.

Stanje u Katalogu metapodataka NIPP-a za 2020. godinu pokazuje da je dostupno 416 izvora prostornih podataka u nadležnosti 37 subjekata NIPP-a. Obzirom da je upis u Registre prvi korak kod uključivanja subjekata u NIPP te nakon toga slijedi upis u Katalog metapodataka broj

zapisa u samom Katalogu sigurno će se povećavati kako se prijavljeni izvori budu opisivali metapodacima u Katalogu. Broj mrežnih usluga za koje su upisani metapodaci na Geoportalu NIPP-a je 210. Evidentan je kontinuirani rast broja mrežnih usluga dostupnih u Katalogu metapodataka iz godine u godinu.

Godina	Subjekti NIPP-a	Izvori prostornih podataka	Broj mrežnih usluga
2019.	37	390	186
2020.	39	446	218
Promjena	5%	14%	17%

Tablica 2. Promjene u katalogu metapodataka u odnosu na 2019. godinu

U 2020. godini je također nastavljen proces automatskog preuzimanja metapodataka na Geoportal NIPP-a s dva vanjska kataloga metapodataka – GeoSTAT[®] portala Državnog zavoda za statistiku (DZS) i ENVI kataloga metapodataka Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.

U rujnu 2020. godine pušten je u probni rad unaprijeđen i redizajniran Geoportal NIPP-a. Geoportal je unaprijeđen novom verzijom kataloške aplikacije otvorenog koda GeoNetwork 3.4.4., čime je tehnološki moderniziran Katalog metapodataka, olakšana konfiguracija sustava kroz administracijsko sučelje te uvelike unaprijeđeno korisničko sučelje. Kako bi se ujednačile sve komponente sustava i poboljšalo iskustvo korisnika cjelokupan sustav Geoportala NIPP-a je redizajniran i prilagođen korištenju na mobilnim uređajima.

Također, pokrenute su aktivnosti na razvoju novog preglednika Geoportala NIPP-a koji će na jednostavniji i lakši način omogućiti pregled i preuzimanje podataka NIPP-a dostupnih putem mrežnih usluga te aktivnosti razvoja modula „Primjeri dobre prakse za korištenje prostornih podataka NIPP-a“ na Geoportalu NIPP-a koji će dionicima NIPP-a pružiti uvid u mogućnosti korištenja interoperabilnih prostornih podataka. Navedeni modul sufinancira se iz projekta „Povećanje dostupnosti prostornih podataka NIPP-a putem e-usluga“.

U studenom 2020. godine izvršena je implementacija nove verzije Specifikacije metapodataka NIPP-a v.3.0 na Geoportal NIPP-a koja je u potpunosti usklađena s INSPIRE tehničkim smjernicama za metapodatke (Technical Guidance for the implementation of INSPIRE dataset and service metadata based on ISO/TS 19139:2007) i provedbenim pravilima.

Katalog metapodataka NIPP-a se redovito ažurira i preuzima na INSPIRE Geoportal putem nacionalne usluge pronalaženja. Zadnje preuzimanje metapodataka NIPP-a na INSPIRE Geoportal u 2020. godini je provedeno potpuno automatski 15. prosinca 2020. godine u svrhu izrade godišnjeg izvješća o praćenju uspostave, održavanja i razvoja NIPP-a.

4.3. Preglednik GeoHrvatska

Kako bi se približili ispunjavanju vizije NIPP-a koja glasi „Svatko može, razumjet, pronaći i koristiti prostorne podatke“ osmišljen je preglednik GeoHrvatska. Isti na jednostavan i intuitivan način omogućuje korisniku da uz pomoć svoje lokacije upozna i istraži prostor koji ga okružuje, korištenjem službenih prostornih podataka subjekata NIPP-a, odnosno tijela

javne vlasti Republike Hrvatske. Za razliku od Geoportala NIPP-a, preglednik GeoHrvatska je namijenjen običnim građanima i jednostavniji je za korištenje.

GeoHrvatska objedinjuje prostorne podatke subjekata NIPP-a, smještene u šest tematskih područja: Kvaliteta okoline, Zemljište, Priroda oko mene, Slobodno vrijeme, Područja pod zaštitom i Onečišćenja u blizini. Preglednik korisnicima nudi niz mogućnosti, ali naglasak je na pregledu podataka u okruženju lokacije korisnika, posebno prilikom pristupa s mobilnih uređaja. Prilikom izrade preglednika korišteni su najnoviji standardni i tehnologije te je preglednik u potpunosti prilagođen prikazu na mobilnim uređajima.

U 2020. godini je nastavljeno unaprjeđenje preglednika GeoHrvatska i uključivanje prostornih podataka subjekata NIPP-a putem mrežnih usluga. Tako su u 2020. godini na preglednika GeoHrvatska uključeni prostorni podaci mreže autocesta koje se nalaze u nadležnosti Hrvatskih autocesta d.o.o., demografski podaci Državnog zavoda za statistiku, podaci temperature zraka Državnog hidrometeorološkog zavoda, geografska imena škola, vrtića i bolnica u nadležnosti Državne geodetske uprave te Generalni urbanistički plan Grada Zagreba i Sesveta.

5. JAČANJE KAPACITETA I ŠIRENJE SVIJESTI O NIPP-U

Aktivnosti jačanja kapaciteta i širenje svijesti su tijekom 2020. godine bile direktno pogođene stanjem uzrokovanim proglašenjem pandemije uzrokovane COVID-19 virusom. Mnoge aktivnosti su bile odgođene ili im se promijenio način realizacije.

5.1. Jačanje kapaciteta

Državna geodetska uprava kao Nacionalna kontaktna točka u 2020. godini je nastavila s aktivnostima na jačanju kapaciteta NIPP-a. Kako bi se što bolje isplanirale aktivnosti jačanja kapaciteta koje odgovaraju zahtjevima i potrebama korisnika, početkom 2020. godine pripremljene su i provedene dvije ankete za dionike NIPP-a. Prva anketa je obuhvatila cjelokupno znanje dionika NIPP-a o uključivanju u NIPP i interoperabilnosti prostornih podataka, Registrima NIPP-a, metapodacima, izvorima prostornih podataka i mrežnim uslugama te je provedena kako bi se što kvalitetnije izradili edukacijski materijali NIPP-a. Druga anketa je obuhvatila znanje dionika NIPP-a o dozvolama za prostorne podatke te je pripremljena kao uvod u radionicu na temu uvjeta korištenja i dozvola za prostorne podatke i pripremu njenog sadržaja, a također i kako bi se što više prilagodila postojećem znanju i potrebama korisnika. Obje ankete su provedene anonimno, elektroničkim putem.

U lipnju 2020. je održana 18. NIPP radionica pod nazivom „Razvoj modela i mjera za dijeljenje skupova i usluga prostornih podataka“. Radionica je organizirana u sklopu projekta „Jačanje kapaciteta za uspostavu Nacionalne infrastrukture prostornih podataka“, a bila je namijenjena lokalnim promotorima i subjektima NIPP-a. Ovo je prva radionica koja je zbog pandemije COVID-19 organizirana kao virtualna radionica. Cilj radionice je bio upoznavanje dionika s pravnom osnovom u području dozvola i uvjeta korištenja prostornih podataka te analiza postojećeg stanja i definiranja potreba kako bi se izradile dozvole za korištenje prostornih podataka. Na radionici je prisustvovalo oko 50 sudionika, koji su aktivno sudjelovali u popunjavanju upitnika u svrhu donošenja što boljih modela i mjera za dijeljenje prostornih podataka.

5.2. Širenje svijesti o NIPP-u

Okolnosti prouzročene COVID-19 pandemijom tijekom 2020. godine imale su direktan utjecaj na aktivnosti širenja svijesti i jačanje kapaciteta. Iz navedenog razloga nije održana redovita konferencija posvećena NIPP-u i INSPIRE-u „Dani IPP-^a 2020“, te su odgođene radionice predviđene za realizaciju u okviru projekta „Jačanje kapaciteta za uspostavu NIPP-a“.

Glavno sredstvo za širenje svijest o NIPP-u tijekom 2020. godine bila je mrežna stranica posvećena NIPP-u. Istu je posjetilo više od 10 000 korisnika tijekom 2020. U sklopu projekta „Jačanje kapaciteta za uspostavu Nacionalne infrastrukture prostornih podataka“ u 2020. godini pripremljeni su edukacijski materijali „Nacionalna infrastruktura prostornih podataka u provedbi“ i brošura „Prostorni podaci i NIPP za povezanu Hrvatsku“, koji će tijekom 2021. biti dostupni svim zainteresiranim dionicima.

6. ZAKLJUČAK

Državna geodetska uprava, kao Nacionalna kontaktna točka NIPP-a u provedbi INSPIRE, kontinuirano radi na aktivnostima uspostave Nacionalne infrastrukture prostornih podataka i provedbi Direktive INSPIRE u Republici Hrvatskoj, najviše kroz aktivnosti unaprjeđenja tehničkog okvira, jačanja kapaciteta i dizanja svijesti o NIPP-u. S tim ciljem su u 2020. godini nastavljene aktivnosti u sklopu dva projekta financirana iz europskih fondova kojima će se postići povećanje dostupnosti i usklađenosti prostornih podataka, što predstavlja još uvijek najslabiju točku u razvoju NIPP-a u Republici Hrvatskoj.

Pored navedenih rezultata u smislu povećanja broja subjekata i dostupnih izvora i dalje je važno naglasiti da je potreban dodatan napor svih subjekata NIPP-a kako bi se podignula razina dostupnosti te interoperabilnosti prostornih podataka. Isto će se postići razvojem mrežnih usluga nad prostornim podacima iz nadležnosti subjekata te ispunjavanjem zahtjeva propisanih Direktivom INSPIRE. Tijekom narednog razdoblja težište uspostave NIPP-a također će biti na potenciranju razvoja mrežnih usluga na postojećima skupovima prostornih podataka te uključivanje novih subjekata i izvora s regionalne i lokalne razine u NIPP.

KLASA: 930-04/21-03/01

URBROJ: 541-05-01/1-21-2

Zagreb, 31. svibanj 2021. g.

Predsjednik Vijeća
Nacionalne infrastrukture prostornih podataka

Dr. sc. Damir Šantek, dipl. ing. geod.